

Pavel Mücke, Paměť a paměti druhé světové války v českých zemích. Vzpomínkové práce vojáků druhého čs. zahraničního odboje, Disertační práce FF UK, Praha 2009, 324 str.

Předkládaná disertační práce je výsledkem dlouholetého snažení a promýšlení a je to na ní vidět. Pavel Mücke se danému tématu věnuje i přes své mládí opravdu dlouhou dobu, přičemž se dá vysledovat jeho zrání metodologické i heuristické. Zároveň je třeba upozornit, že je to téma, které velmi dobře koresponduje s autorovým badatelským typem. Jedná se o interdisciplinární problematiku, jež v sobě snoubí širokou metodologickou bázi a praktickou aplikaci, téma minulostí, ale zároveň zpřítomnělé, živé a žijící dokonce svůj další život či životy. Pavla Mückeho přivedl zájem o procesy i obsahy vzpomínání ještě za studentských dob do těsné blízkosti tehdy teprve začínající institucionalizace metody oral-history, dnes můžeme říci, že je předním pracovníkem vrcholného pracoviště (Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Centrum orální historie), kde je tato disciplína pěstována, a je ve svém oboru etablován i pedagogicky (Fakulta humanitních studií FF UK).

Pavel Mücke ovlivněn především koncepty Pierra Nory přistupuje k pamětnímu tématu nejen jako historik vytěžující a interpretující pramen, ale klade si otázky daleko obecnější, otázky související s tímto pramenem jako takovým, jeho motivy, vznikem, ale také s tím, co je „před pramenem“, s pamětí, její selekcí a jejím ožíváním. V předkládané práci se snaží uchopit a interpretovat tento typ pramene celistvě a komplexně, což je bezesporu velmi přínosné. Vzhledem k značnému množství vytěžených vzpomínkových prací je možno řadu jeho závěrů považovat za relevantní.

Disertační práci je možno pomyslně rozdělit do dvou částí, teoreticko-metodologické a prakticko-interpretací. V úvodních pasážích se autor věnuje genezi životního příběhu jako takového, formám jeho zpracování a také typologii vzpomínkových prací. Plynule pak navazuje tím, jaký další život tyto prameny žijí, zakomponovány do krásné literatury, použity masovými médii a také vytěžovány profesionálními historiky, přičemž je sledována geneze, kdy a jak odborné prostředí přistupovalo k tomuto informačnímu zdroji a jak se i zde odrazil politický a společenský kontext. Zvláštní místo pak věnuje speciálním platformám, které jsou pro vzpomínání na válku přímo určeny, tedy pamětnickým, veteránským organizacím.

Druhá část práce je pak věnována některým konkrétním tématům a jejich interpretaci na základě právě vzpomínkových prací. Pavel Mücke je po Ladislavu Kudrnovi další, kdo si vybírá především otázky z dějin každodennosti, ale nezůstává jen u nich. Lákají jej i obecnější či přesahová témata – stopy velkých událostí, domov, loučení a návraty, přátelé a nepřátelé,

hierarchie - nadřazení a podřazení, vztah k nevojenským elitám a politickému kontextu odboje etc. Nesporným přínosem práce je zasazení daných otázek do širšího historiografického rámce, těžiště i zde není tolik v popisu problému jako takového, ale soustřeďuje se právě na roli paměťových výpovědí při vzniku výkladu určité problematiky, přičemž je zde prokázána velká citlivost pro to, co je příčinou a co následkem.

Disertační práce Pavla Mückeho je bezesporu přínosem jak pro zkoumání otázek souvisejících s čs. vojenským odbojem za druhé světové války, tak problematikou vzpomínání a práce jednotlivých společenských složek s pamětí vlastní i pamětí ostatních. Jedná se o text velmi inspirativní. Jeho koncept by se dal jistě použít i pro další témata a předměty vzpomínání, a obecněji pro práci s paměťovými prameny, jež je v současné době velmi populární, obecně. Jedná se o dílo autora mladého, ale odborně vyzrálého.

Disertační práci Pavla Mückeho plně doporučuji k obhajobě, neboť bezesporu splňuje kritéria kladená na tento typ prací.

Praha, 30. srpna 2009

Doc. PhDr. Jana Čechurová, PhD